

(/)

🏠 (/) > 1700-årene (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene>)

> Bøger (<http://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > På tur i Tordenskiolds København

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/liv-sex-og-doed>)

På tur i Tordenskiolds København

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 2070

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/paa-tur-i-tordenskiolds-koebenhavn)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/paa-tur-i-tordenskiolds-koebenhavn](http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/paa-tur-i-tordenskiolds-koebenhavn)) **t**

(<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på [\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/paa-tur-i-tordenskiolds-koebenhavn\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/paa-tur-i-tordenskiolds-koebenhavn\)\) **in**](http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

([\[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/paa-tur-i-tordenskiolds-koebenhavn&title=\]\(http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/paa-tur-i-tordenskiolds-koebenhavn&title=\)\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=http://www.historie-</p></div><div data-bbox=)

Morten Lander Andersen

På tur i Tordenskiolds København

Frydenlund 2020. 220 sider. Illustreret. 249 kr.

Der er ganske mange benspænd, når man vil vise rundt i Tordenskiolds København. For der er meget lidt tilbage af den by, den norskfødte himmelstormer og søkriger kendte og færdedes i, når han ellers var på land. I det meste af hans 30 år korte liv, der strakte sig fra fødslen i Trondhjem i 1690 til dueldøden i Tyskland for en svensk plattenslagers kårdestød i oktober 1720, var København udgangspunktet for hans bedrifter. Frederikshavn vil gerne være med her, men det bliver højst på en andenplads. Brande, saneringer og anden byudvikling har gjort kål på de fleste af de steder, hvor Tordenskiold virkede, så man kan ikke andet end lette på sin trekantede hat over, hvor mange fascinerende historier og tilhørende steder, Morten Lander Andersen tager læseren med på gennem det, der nok er Tordenskiolds by, men i realiteten den dansk-norske hovedstad, som den oplevedes i første tredjedel af 1700-tallet - hvilket vil sige før brandkatastrofen i 1728. Frederik IV's, den unge Holbergs og en masse spændende bipersoners by.

Morten Lander Andersen forestår byvandring, og man mærker hans mundtlige foredrag gennem teksten, der er frisk og ukrukket. Bogens struktur er dannet ved at flette begivenheder i Tordenskiolds liv med konkrete steder og disse steders øvrige personer, hvilket fungerer rigtig godt. Forfatteren kender byen ned i meget små, men signifikante detaljer, og som læser og ledsager overraskes man over, hvad der egentlig findes, når man ser sig godt for eller får de fornødne adgangstilladelser. På stederne møder læseren foruden unge Wessel, fra 1716 Tordenskiold, den ene dramatiske skæbne efter den anden. I Kuppet er det for eksempel den engelskfødte svenske kaper og fantast John Norcross, der endte som dansk statsfange i et stort træbur på grund af sin enestående evne til at undslippe - og takket være sine fantastiske planer om at ramme sine fjender med bål og brand. Tordenskiold opbragte ham personligt i 1718, så selv om Norcross levede i Kuppet til sin død i 1758, passer han ind i historien. I Kuppet møder vi også den svenske feltherre Magnus Stenbock, hvis styrker besejrede den danske invasionshær i Skaane i 1710, men som i 1713 måtte overgive sig til Frederik IV i den sydslesvigske fæstningsby Tønning. Stenbock indgår i historien om Store Nordiske Krig, som er baggrunden for Tordenskiolds karriere, og som føjes fint ind i formidlingen af søhelten. Den helt unge Wessels togter til henholdsvis Vestindien og Trankebar i Ostindien, endnu før han blev søkadet, udløser fortællingen om Danmarks rolle i slavehandlen i det tidlige 1700-tal. Her er også fine vandring gennem den brutale retspleje - byens skafot stod på Nytorv - fængselsvæsen, værtshuse og skoler samt selvfølgelig ikke mindst søfolkenes verden på det daværende Gammelholm og på det bevarede Nyholm. Overalt indflettes fascinerende historier om menneskeskæbner i et hårdt og ubarmhjertigt standssamfund, hvor krigen åbnede mulighed for lynkarrierer. På under ti år avancerede rådmandssønnen fra Trondhjem til viceadmiral med egen husstand i en patricierejendom i Strandgade på Christianshavn. Ved et sandt lykketræf er Tordenskiolds pragtfuldt stafferede stuer bevaret og huser i dag Dansk Forfatterforening. Her slipper vi ham så i København, da han drager sydpå til sit pludselige endeligt, og møder ham igen, da han vender hjem i en kiste, der ved nattetide - med de æresbevisninger, man nu kunne bevilge en dueldræbt - anbringes i krypten under Holmens Kirke. Forfatteren fortæller selvfølgelig historien om Tordenskiolds sarkofag, der først opstilledes i 1819 i kapellet ved Holmens Kirke. Det kan undre, at han ikke omtaler, at Tordenskiold som andre søofficerer havde sin faste plads i selvsamme kirke, som han frekventerede ved søndagsgudstjenesten, når han var i land. Han skal have sunget meget højt - opsigt vakte han åbenbart altid.

Bogens store kvalitet er det myldrende billede af levende personer rundt om Tordenskiold. Forfatteren fortæller levende og energisk, og indslaget af engelske låneord som "reminder" må blive en smagssag. Korrektoren lader noget tilbage at ønske, når en konstruktion som "Skånelandende" optræder hele to gange, og ærgerligt er det, når forfatteren midt i en dybt fascinerende fortælling om en skaansk kvinde, der i årtier havde held til at leve forklædt som mand, blev kirkeligt viet til sin veninde og i øvrigt gjorde Tordenskiolds erobring af Marstrand med som skibskok, løber sur i Tordenskiolds steder og betegner den stærke fæstning Karlsten ved Marstrand som Elfsborg. Sidstnævnte, der på svensk hed Älvsborg, lå i indsejlingen til Göteborg, og Tordenskiold fik trods ihærdige forsøg aldrig has på den. En årvågen forlagsredaktør burde ikke lade den slags smuttere passere i en i øvrigt meget vellykket bog.

[Historie-online.dk, den 28. april 2020]

← **Forrige artikel** (<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/liv-sex-og-doed>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

GEHRDT DE LICHTENBERG

(<http://www.historie-online.dk/boger/gehrdt-de-lichtenberg>)

I SANSERNES VOLD

(<http://www.historie-online.dk/boger/i-sansernes-vold>)

MAGTEN OG KULTUREN

(<http://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/1700-arene/magten-og-kulturen>)

Klima og katastrofer

Ny serie i podcasten "Åsteder"

(<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/klima-og-katastrofer>) (<http://www.historie-online.dk/nyheder-og-aktiviteter-2-2/klima-og-katastrofer>)